तिमन्विहि अनुगच्छ पृष्ठतो गत्वा तावपि गृहाणेत्यर्थः । सर्वथा सोमं सुन्वद्भ्यो हविर्यद्भ्यश्च यजद्भ्योऽस्मदन्यमिच्छ न त्वस्मानिच्छ । सा दुष्टशिक्षा (27.) ते तवैत्या गतिश्चर्या हे देवि निर्ऋते एवम्भूतायै तुभ्यं नमोऽस्तु ॥ ६२॥

नमः सु ते निर्ऋते तिग्मतेजोऽयस्मयं विचृता बन्धमेतम् ।

यमेन त्वं यम्या संविदानोत्तमे नाकेऽअधिरोहयैनम् ॥ ६३॥

निर्ऋतिः कृच्छ्रापत्तिः स्यादलक्ष्मीस्तु निर्ऋतिरित्यभिधानात् [अमर॰ १.२.१३.] भूमिर्वा निर्ऋतिर्दिग्गभिमानिनी देवता वा अलक्ष्म्यां दिक्पतौ चापि निर्ऋतिर्नि-रुपद्रवे इति [हेम॰ नाना॰ ३.२७२.] कोशात् । तिग्मं तीक्ष्णं दुःसहं तेजो यस्याः सा तिग्मतेजाः तस्याः सम्बोधने हे तिग्मतेजः हे निर्ऋते ते तुभ्यं सु सुतरां नमोऽस्तु । अयस्मयमयोमयम् अयस्मयादीनि छन्दसीति [पा॰ १.४.२०.] सत्वम् लोह-पाशवद्दृढमेतं बन्धं जीवत्वेन जन्ममृतिरूपमज्ञानं त्वं विचृत विछिन्धि नाशय चृती ग्रन्थे तुदादिः द्व्यचोऽतस्तिङ इति [पा॰ ६.३.१३५.] संहितायां दीर्घः । किं च यमेन अग्निना यम्या पृथिव्या च संविदाना ऐकमत्यं गता सती उत्तमे उत्कृष्टे नाके सर्वसुखोपेते दुःखमात्रहीने स्वर्गे एनं यजमानमधिरोहय स्थापय ॥ ६३॥

यस्यास्ते घोरऽआसञ्जुहोम्येषां बन्धानामवसर्जनाय ।

यां त्वा जनो भूमिरिति प्रमन्दते निर्ऋतिं त्वाहं परि वेद विश्वतः ॥ ६४॥

हे घोरे विषमशीले क्रूररूपे निर्ऋतिदेवि यस्याः ते तव आसन् आस्ये मुखे अहं जुहोमि आहुतिवदिष्टकामुपदधामि । किमर्थम् एषां बन्धानां यजमानस्य स्वर्गातिप्रतिबन्धकानां पापानामवसर्जनाय । किं च जनो जन्तुमात्रो यां त्वा त्वां भूमिरिति प्रमन्दते स्तौति शास्त्रानभिज्ञत्वात् मदिङ् स्वपने जाड्ये मदे मोदे स्तुतौ गताविति धातुः । त्वं तु निर्ऋतिः । अहं तु शास्त्रज्ञतया तादृशीं त्वा त्वां विश्वतः सर्वथापि निर्ऋतिमेव परि वेद सम्यग्जानामि । निर्ऋतिशब्दस्यायमर्थः सर्वदेवसाधारणाद्देवयजनान्निष्कृष्य (28.) स्वतन्त्रदेशे विदीर्णादौ ऋतिः प्राप्तिर्यस्याः सा निर्ऋतिरिति । इदं प्रकारद्वयं वेदेति विश्वत इत्युक्तम् ॥ ६४॥

a. यं ते देवी निर्ऋतिराबबन्ध पाशं ग्रीवास्वविचृत्यम् ।